

5

ALPHABETICA,
UNICA PUSICA, BRICA,

DEO OPT. MAX. AUSTICE

PRÆF. GVLIELMO WADSWORTH SVR.

SR. DEORSVM VERENDAS E.

PHI.

Salutem

MACANNA ANDREVA.

...

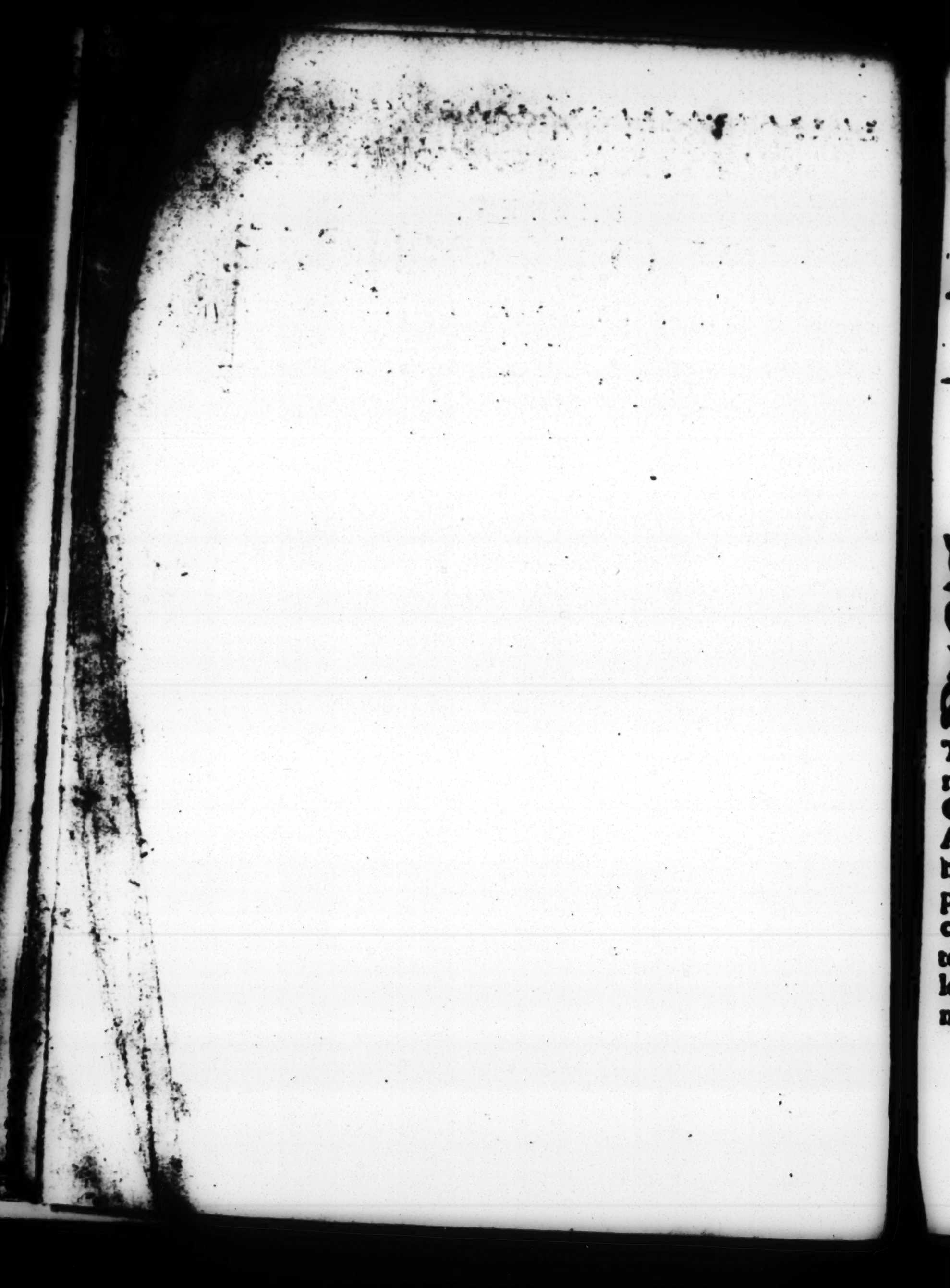
...

...

EMMERGI EXCVDEBAT ROBRATV:

...

THE
F
C
K
D

NOBILISSIMO,
AMPLISSIMOQVE

VIRO IACOBO ELPHINSTONO, DOMINO

DE BALMERINCH, SUPREMÆ SCOTORVM

CURIAE PRÆSIDI SECRETARIO AC CONSI-

LIARIO REGIO INTIMO, &c.

Adolescentes Magisterij Candidati:

S.

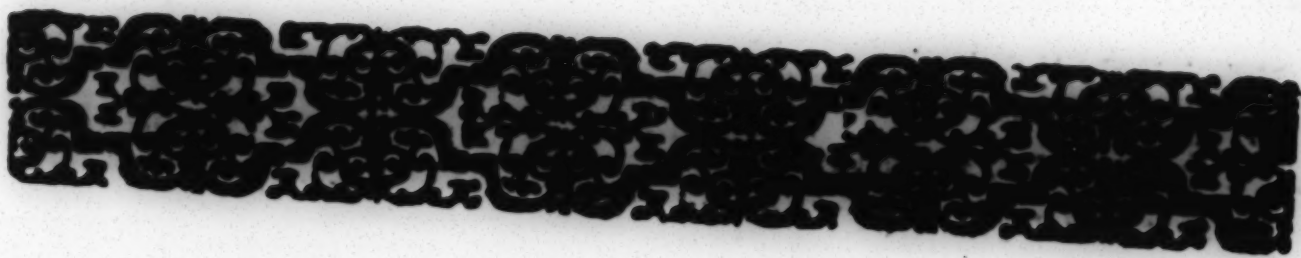
DE ACADEMIA, quæ nos educavit, quid
non merita est AMPLITUDO TUA? Cujus
studio ubiubi se ostenderit, dignitatis vel rei
augendæ occasionem arreptam avidius Tibi
in lucro deputas. Experta recens prodimus:
haud enim diu est cum tuis auspicijs aucta
Academiae nostræ res est, quæ foelix olim,
Te alumno, foelicior nunc Mecenate & Patrono: qui vicem benè
merendo cumulatissimè rependis, ubi res postulat, *anteponitur.*
Cupit jampridem repensum quippiam quoquo modo meritis
A. TVAR. Sed, facultas cum non superat, paria tecum facere
non contendit. Itaque quod proximum est stipendiaria Tibi sem-
per futura & vectigalis, ultrò omne quod potest devover offi-
cium, quod hac brevi nuncupatione indicare visum est nobis
tempore tam opportuno. Erugata igitur, & renidenti (quod so-
les) fronte accipe pusillum hoc animorum in Te propensissi-
morum *acquiescenti,* & quæ dudum inisti beneficia progressu firma.

A 2

Vale,

Vale, PRAESES AMPLISSIME, & vive diu Reipubl. feliciter,
vive Academię huic, quę in Consilijs tuis & Prudentia, quodque
est maximum, amore & fide posita sibi omnia esse arbitratur.

Ludovicus Elphinstonus.	Iacobus Wedderburnus.
David Grahamus.	David Meldromus.
Gulielmus Grahamus.	Gulielmus Blakius.
Iacobus Durhamus.	Robertus Morravius.
Alexander Glaidstonus.	Ioannes Morravius.
Gulielmus Clephentus.	Alexander Scrymgerus.
Georgius Grahamus.	Iacobus Lichtonus.
Alexander Strathachinus.	Iacobus Spenius.
Georgius Fernus.	Alexander Petcarneus.
Patricius Ramsæus.	Gualterus Scotus.
Iacobus Schivezius.	Iacobus Symsonus.
Iacobus Wedderburnus.	Patricius Blareus.
Andreas Haliburtonus.	Thomas Glassus.
Thomas Gourleus.	Iacobus Wedderburnus.
Iacobus Paterfonus.	Hannicus Pitillocus.
David Paterfonus.	Iacobus Foulterus.
David Forresterus.	Andreas Andersonus.
Thomas Forresterus.	Robertus Halcus.

THESES LOGICÆ.

In Intellectus, caput commune, & apex differentiarum, quibus *ἀντιπαρθε* dissepsit Philosophus lib. 3. de Anima cap. 3. eorum omnium, quorum nulla ratio est, Ethic. 6. cap. 8. & 11. fidem præstat in qualibet disciplina, ut habeat in illis satagens animus ubi conquiescat.

1. Quælibet igitur disciplina, ne sit (quod aiunt) *ἀντιπαρθε* *μενδός*, mentis in rebus cognoscendis progressionem suo terminat Intellectu.
2. Ut suus sit artium Intellectus, quando earum principia alio referri nequeunt, prudentiarum item suus, cap. recens citato, scientiarum denique suus. 1. Post. cap. 3.
3. Inter quos Theoreticus hic prorsum eminet: estque omnium facile princeps, cum cæteris illis præsit, & animi appetitum facilius exhauriat.
4. Quanquam & huic antestat plurimo divinus ille Intellectus, cujus beneficio veritatem ipsissimis divinæ mentis rationibus congruentem percipit securus de errore animus.
5. Assequimur igitur sane huiusmodi beneficium quoad ejus fieri a nobis potest, eoque (ut par est) utimur in gravissimis quibusque nostratis sapientiæ capitibus tractandis, & expediendis contraversijs.

II. Quæ dicuntur per se ita ut ipsis insint attributa, non accidit non inesse 1. Post. cap. 4. ne per accidens quidem, id quod vel Zabarellæ ipsius testimonio confirmare promptum est. 3. de Ortu & Interitu. Misti. cap. 2.

1. Cum igitur operatio Artis nonnunquam immanens esse possit, ut si quando (ut vetus habet verbum) Medicus curet seipsum, non erit Ars principium operandi in externam materiam *ὑποκείμενον*.
2. Demus igitur *τὰς τέχνας τῶν χειρῶν*, ut vocat Philosophus Meta. 1. cap. 1. quod suum est, ut Artis definitio, tradita a Philosopho Eth. 6. *ἐξ ἑκαστοῦ λόγου ποιητικῆς* partibus suis omnibus expleta & numeris, etiam in illos habitus mentis competat quorum operatio opere terminata suo non transit in externam materiam.

THESES LOGICÆ

3. Ne quidquam impediatur, quin & Logica in Artium propriedictarum censum afferatur: quippe & ipsa ratio operis sui.
4. Sunt enim & *rationes* five *modi* *ad rationem* Metaph. 7. cap. 7.
5. Quæ cum ita sint, accidentaria erit instrumenti ratio Logicæ, & extranea, ut quæ non aliter ad alios habitus adipiscendos conferat, quam ad pedes a læsione, aut frigore muniendos *conferat*.

III. Logica *in* & *de* his considerata totis quarumvis disciplinarum Systematis tradendis servit cumulate, id est, cum inveniendis, muniendisque eorum Theorematis, tum etiam in idoneum, ac debitum ordinem ita cogendis, ut primorum, mediorum, ultimorum denique nexu coherencia, apta dispositione in intellectum recipiantur, eumque seriatim subeant, qui dum unum meditatatur ac cogitat facile ad alterum *in* *sub* *his* beneficio deducatur.

1. Quidni igitur vt Syllogismus, sic Ordo etiam suos in Logica explicatus habeat: quem ea disciplinis alijs ita foenerat, vt de seruate in illis neglecto vè Ordine nòn nisi habitu Logico iudicetur.
2. Eum tamen dicimus explicatum, qui generis pariter sit & specierum omnium: siquidem vt ejusdem generis Argumentationes materiz necessariz ac probabili, ita & Ordo idem scientiz ac disciplinę operatrici accommodari nequeat, quicquid nuperis Logicis secus arideat.
3. Syllogismus igitur, quem Logicę ad capeffendas disciplinas comparatę subiectum statuunt Logicam, si numeros omnes habeat, non adæquat.
4. Quare qui nobiscum sentiunt, Methodum dicant subiectum esse, id est, instrumentum intellectuale quo a notis ad ignota progredimur, quod non nemo Dianoiam, sed insolitè appellavit.
5. Finis tamē Logicę qui circūfertur, veri discretio a falso maneat idē.

IV. Qualitas essentialis non recte dicitur qualitas speciei quâ constituit, sed generis cui adiungitur ad constitutionem speciei: cum semper qualitas qua talis est illi adjecta intelligatur, cuius ea qualitas esse dicitur.

1. Differentiæ Substantiales qualitates specierum ipsarum cæseri nequeunt.
2. Non semper igitur apte respondent ad Quæstionem *invisiti isq*, sed tum demum, cum in illa diserta generis facta mentio est.

3. Licent

THESES LOGICÆ.

3. Liceat itaque per Porphyrium bona cum venia hanc vnam interrogandi respondendique rationem agnoscere: præsertim cum aliam non vsurparit Philosophus Metaph. 5. cap. 14.

V. Pulcherrimi illi, ac fructuosissimi rerum ordines & *οὐτως* in primore fronte Logicæ tanquam vniuersi Philosophici ædificij fundamentum collocatz, sed (vt res ferebat) *ἢ τὸ πρῶτον*, proprijs suis (ut loquuntur) essendi modis differunt, distantque *ἀλλοιῶς*.

1. Recte igitur Philosophus negat permisceri 1. Post. cap. 14.

2. Ac proinde nihil, quod in qualitatuum censu ac serie reponendum est, vel potest, vel debet substantijs accenseri.

3. Nec Differentiæ igitur Substantiarum, quæ Categoriā Qualitatis tanquam debitam sibi sedem ac domicilium Philosophi iussu delogerunt Metaph. 5. cap. 14.

4. Quare vt ad Substantiæ Categoriā reduci possint, non erint tamen Substantiæ.

VI. Substare maxime nō potest Substantia, quæ ne subsistit quidē

1. Nec Materia igitur, nedum Forma.

2. Primarum Substantiarum prerogativa est, quod subsistent maxime: siue, quod facit Philosophus Categoriarum. cap. 5. ad secundas referamus, siue ad partes suas, ex quibus sunt constitutæ, prout referunt alij, Zab. 2. de Anima. cap. 1.

3. Minus recte isti primas dant Materiæ, quasi ea vna subsistet *ἀλλοιῶς*, ipsæ autem Substantiæ singulares non nisi *κατὰ οὐσίαν*.

VII. *Πρῶτον τῶν ὄντων τὸ πᾶσι κοινόν τὴν οὐσίαν, τὰ δ' ἄλλα λεγόμενα ὅτι τῶν ὄντων ὅντος.* & mox postea *διὰ τὸ ὅτι τὸ ὑποκείμενον αὐτοῖς ἐστὶν οὐσία.* Metaph. 7. cap. 1.

1. Commune igitur Philosophorum Pronuntiatum, *accidentis esse est inesse*, ex hoc depromptum loco vt genuinum & Aristotele auctore disseminatum amplexamur ac recipimus.

2. Auerſamur tamen a nobis potentialem quam vocant Accidentiū inherētiā; commentum quippe, quod a diuinæ sapientiæ iuratis hostibus, ne *Μετέωρος* portentum scilicet vincatur, recens excogitatum est.

3. Vnius tamen accidentis numero subiectum nihil necesse est proprie vnum esse; quinimo Accidens dat potius nonnunquam subiecto suo vnitatem, quam ab eo accipit.

IIIX. Nec ferra de cerea & ferrea, nec Navis de lignea & pyracea &c. dicuntur vnivoce, sed vt animal de vivo & picto in

THESES LOGICÆ.

pariete, homonymis.

1. Hujusmodi igitur artefacta non formam tantum artis opera introductam significant essentialiter, sed materiã etiam (eamque *ἀρχή* τῆς γένεως *Metaph.* 7. cap. 9.) saltem in aliquo genere particulari.
2. Minuit hoc multorum sententiam, qui materiam ab artefactis non aliter quam a concretis accidentibus volunt connotari.
3. Sunt igitur entia per accidens e Categorijs, atque adeo etiam quarto Qualitatis Capite, eliminanda.

IX. *Τὰ δὲ ἴδιὰ καὶ τὰ κοινὰ, καὶ ὁ τοσούτος αὐτῶν καὶ ἀνέμνησις αἰσθητὰ ἐστίν.* *Phys.* 5. cap.

1. & postea, *Ἐν τῷ αὐτῷ, καὶ τῷ ποσὶ, καὶ τῷ πῶς αἰσθητὸν εἶναι μόνον* cap. 2.

1. Motus igitur localis ad Categoriam Vbi reducendus est, ne motu omni vacua sit.
2. Precario tamen, & beneficio termini (vt loquuntur) ad quem, id est, loci ipsius, qui & ipse in eadem serie locatus, motum quo acquiritur ad se advocat, & loci sui facit participem.
3. Locus igitur qui in Categoria Quantitatis exulavit diu, ad sedem patriam Categoriam Vbi denuo revocandus est.

X. Discretio prima veri a falso, quæ ab Enunciationum oppositione est, tota Contradictionis legibus nititur, & materiæ cuiuslibet indiscriminatim adaptatur.

1. Singula igitur Enunciatio verum significat aut falsum; verum tamen a falso, vt per se manifestissima sit, discernere non potest.
2. Discernunt quidem fatemur duæ legitime oppositæ, sed confusa quadam ratione & communi, quæ animi desiderium non expleat, sed suspensum illum ac pendulum relinquat.
3. Distincta igitur querenda alia est, quam tres debite in Figura complicate pariunt vi & efficacia logici instrumenti,

XI. Orationes veræ sunt similiter atque res *Categ.* cap. 5. &

περὶ ἰμ. 9.

1. Veritas affectus est orationis ex significatarum rerum convenientia dependens.
2. Veritatis igitur quæ in oratione est mensura non sunt notiones in animo, quarum ea nota est.
3. Minus enim recte Vir (a) doctissimus veritatem definivit adæquationem orationis cum ipsis speciebus (a) *Scal. Exerc.* 1.
4. Ac proinde non esse falsam enuntiationem censuit, nisi quis volens mentiarur.
5. Quia nec falsitas ipsa in rebus est vt causa, prout est veritas, sed

erran-

THESES LOGICÆ.

errante potius Intellectu.

XII. Infinitatio, Multiplicatio, & id genus aliarum affectiones Enunciationi competunt primo, cuius beneficio in Propositionem derivantur & redundant.

1. Quæcunque igitur Propositiones infinitantur in Syllogismo, etiam extra Syllogismum infinitentur necesse est.
2. Ac proinde illæ quæ verbum Adiectivum habent, & Est (ut loquuntur) Secundum adjacens.
3. Idem de utrarumque Multiplicatione sentiendum est.
4. Quanquam utramque tacuit Philosophus, quod attributum infinitum a negato τα σχήματι τῆς λήξεως nihil discrepet.

XIII. Modus in enuntiatione Modali attributi cum subiecto compositionem afficit, ut qui eam quæ est περί τοῦ ὑπάρχοντος superveniens inhærentiam determinet, si quo modo Modalis dicenda est.

1. Non est igitur Modus in enuntiatione Modali attributum, quicquid aliis placeat.
2. Nec verò ea omnis subiecti ratione singularis censenda est.
3. Quinimo ut temporis, ita & subiecti respectu, quantitatis differentia varianda est.
4. Ut universales etiam sint illæ, quæ possibile affirmant & contingens, quibus merito conclusionis necessario inferendæ vim tribuit Philosophus.

XIV. τὸ ἡμῶν εἶναι τὸν δυνάμει, ἰσχυρῶς καὶ οὐκ ἐν λήξει. Phys. 7. cap. 4.

1. Quiete ergo maxime gaudet intellectus, motu autem, ut tandem quiescat: ἰσχυρῶς γὰρ ἐν ἡμέλῃ ἵσχυρῶς μᾶλλον, ἢ ἐν κινήσει. Ethic. 7. cap. 14.
2. Omnis igitur ille animi motus & ψυχῆς περιστάσις οὐκ ἐν λήξει quam discursum appellamus, ad quietem mentis & perfectionem tantum via est.

XV. Materiæ potius quam formæ evidentia affectanda est, si quando utramque simul assequi nequeamus.

1. Nihil igitur impedit primæ figuræ perfectio, quin præ ea nonnunquam, vel secunda, vel tertia, deligenda sit.
2. Hoc autem cum usu venerit ad primam figuram provocandum non est, nec faciendæ reductio, ut quæ non inutilis tantum futura sit sed etiam noxia.
3. Ideo enim secundæ & tertiæ figuræ syllogismos ad primam revocamus, ut ad materiæ quam habebant evidentiam saluam adhuc &

inco-

THESES LOGICÆ.

incolumem accedat manifesta illationis necessitas.

4. Est igitur imperfectorum Syllogismorum sua quædam perfectio in qua ita nonnunquam acquiescunt, ut primæ figuræ perfectionem non exoptent, nec in illam se nisi vis afferatur, induant.

XVI. Syllogismorum Hypotheticorum genera diversa, item ratio & *ἀναλυσις* &c. non prorsum indiligenter ab Aristotele explicata sunt 1. Prior. capitibus 23. 29. & 44.

1. Desideramus igitur sane luculentiorē, enucleatiorēque illam doctrinam, quam ab ipso aliquando exhibitam fuisse semel iterū data fides argumento est.

2. Quid istis tamen facias logicis, qui Aristotelem Syllogismos Hypotheticos, quibus sæpe usus est, ignorasse palam affirmare ausi sunt, digni interea ipsi, quibus ignorantie crimen reponamus ipsis, quod generalem de syllogismis Hypotheticis doctrinam venditantes, purē tamen Hypotheticos, Ducentes ad impossibile, (est enim τὸ ἐξ ὑποθέσεως μὴ εἶναι τὸ ἀδυνάτου, 1. Prior. cap. 23.) denique qui κατὰ πρόκλησιν appellantur non commemoraverunt,

3. De hoc igitur syllogismorum genere Philosophum quasi aliud agentem & transeunter plura dixisse egisseque accuratius fidenter affirmamus, quam istos, qui Aristotelez Logicæ hoc supplementum, ut quidem ipsis placet, jactant superciliose & ostentant.

XVII. Quovis proposito problemate inventionis Logicæ usu querimus medium accommodatum ac idoneum.

1. Inventio omnis Logica unius termini mediæ est.
2. Sua tamen est utrique differendi generi *ἐντεταμένως* & *ἐνδεχόμενως*.
3. Cui igitur bono nobis inventio generalis, si specialis non accedat, ut Logicæ partes omnes transuolet.

XVIII. Dispositionem in Orgnano logico explicatam nullam agnoscimus, quæ non sit vel terminorum in syllogismo, vel propositionum, vel Syllogismorum denique plurium coordinatio debita.

1. Partium enuntiationis, subiecti viz. & attributi sua quædam compositio est, dispositio nulla.
2. Noeticam igitur siue axiomaticam, quam vocant, dispositionem excludimus.

3. Quin nec Dianoeticam ipsam Logicæ partibus volumus accēseri.

XIX. Potestas plura concludendi vel est a conclusionis converti-

THESES LOGICÆ

vertibilitate (vocis enim commoditate utendū est) vel a dictis de omni & de nullo; idque vel sumendo aliquid sub minori extremo, vel sub medio, vnde modi tres exoriuntur.

A primo particulares negantes syllogismos excipimus.

A secundo particulares quoscunque.

A tertio eos solos qui in Baroco extruuntur.

1. Falluntur igitur qui alios vltos Syllogismos a tertia concludendi ratione exciunt, quasi in minori propositione nihil sub medio sumi posset.
2. Quæcunque autem quouisinodo inferuntur, non immediate ac primario, sed secundario & novo mediante syllogismo concludi constat.
3. Ut syllogismus vnus vnara primario & immediate conclusionem inferat, non autem plures.
4. Minus recte enim hinc colligunt nonnulli conclusionem partibus syllogismi non esse accensendam.
5. Minus etiam recte illi, qui ternarium figurarum nuncrum temere auctum eunt.

XX. Syllogismus est interni sermonis non externi, i. Post. c. 8.

1. Syllogismus λόγος est ἰνδιδεῖται non περιεχεται.

2. Sit igitur Enthymema syllogismus in animo τολῶς in voce ἀτολῶς.

XXI. Περιεχόμενον ὁμολογῶν μαθηματικῶν τὴν ἀποδείξει ἀποδείχεται, καὶ ἰνδιδεῖται ἀποδείξει. Eth. i. cap. 3.

1. In tradendis igitur percipiendisque disciplinis tenendus modus est inuestigandæ veritatis, ne si aliter tractentur atque res postulet, multa in illis oboriatur difficultas. Metaph. 2. cap. 5.
2. Quare vti puerilis nonnullorum inscitia est, qui in exemplo aut Poetæ testimonio acquiescunt, ita sat agentia aliorum plane est inutilis, qui in omnibus nunquam inueniendam ἀνευλασίαν anxie quæritant.
3. Neque enim in omni disciplinarum genere Theoretico & Practico quæ sita inueniuntur demonstrationes.
4. Nec verum illud est, vbicunque sunt accidentium definitiones perfectæ, continuo ibidem demonstrationes esse.
5. Nimum igitur Demonstrationem abijciunt atque prosterunt, qui disciplinarum pariter omnium communem esse volunt, metuentes (ita credibile est) ne nimis angustis (vt quidem ipsis placet) scientiarum cancellis coerceatur.

THESES LOGICÆ.

XXII. In demonstratione potissima, per se oportet & medium tertio inesse, & medio primum. 1. Post cap. 6.

1. Et subiecto igitur cui inest, par affectio est, & causæ a qua producitur.
2. Vt major, sic etiam minor semper κατ' αὐτὸν est.
3. Quarū causa externa medium est tantæ ἀνεξαρτήτως non sunt capaces.
4. Quia nec illæ omnes quæ sunt a causa interna.
5. Sint sane demonstrationes δυνάμι, non erunt tamen potissimæ.
6. Quare diuersi sunt gradus demonstrationum δυνάμι.

XXIII. Genus utrique speciei æque competit, & ἀμφοῖν.

1. Neutra primum generis subiectum vere dici potest.
2. Qui igitur fingūt subiectum inter hæc interiectum frustra satagūt.

XXIV. Η αἰσθησις δύνανται ἔχει ἐπιστημονίαν I. de Ortu. cap. 3. adeo ut qui contra sensum venire audeant, ἀρρωστία τῆς διανοίας. laborent. Phys. 8. c. 3.

1. Sunt igitur sensuum certissima, clarissimaque iudicia, quibus temere admodum fidem derogarunt prisci balbutiente adhuc Philosophia, ut loquitur Philosophus. Metaph. 1.
2. Quod autem est 1. Post. cap. 28. per sensum nullam esse scientiam, ad perfectionem cognitionis nostræ referimus, non ad certitudinem, quia ἐν ἰσμί τοῦ ἀληθοῦς ἀπὸ τῆς αἰσθησις. Metaph. 2. cap. 1. quæ sensus vel nunquam docet, vel rarer admodum.
3. Πῶμῶν igitur τῆς διανοίας illis optamus, qui ubi authentica sensus testimonia suppetunt, rationis opem implorant, syllogismorum, quos vocant, singularium usu, qui apud autores suos classicorum scriptorum autoritate deficiuntur.

XXV. Nemo tam infans est, quem lateat cognitio pluris & paucioris: ei enim qui est paucarum septimanarum poma duo apponito, vno accepto, poscet item alterum: Idem, relictæ pomi parte, totum si apponas arripiet.

1. Sunt igitur cum anima nostra cognatæ quædam notitiæ, quas ab ortu primo implantatas sibi habet Intellectus, aduersus quas per τὴν ἰσὴν λόγον, nisi forte a contumacibus & præfractis ingenijs, disputari non posse docet Philosophus. 1. Post. cap. 8.
2. Neque vero nos conturbat, quod ait Philosophus, animam velut rasam esse aut ceream tabulam, in qua depictum descriptumque nihil sit. 3. de Anima cap. 5.

xxvi. Ma-

THESES LOGICÆ.

XXVI. Materiae diuersitas in syllogismis propter finium varietatem non minus est necessaria, quam in rebus Physicis. Phys. 2. cap. vltimo.

1. Epicheirematici igitur syllogismi distinctio a didascalico non minus a materia, quam fine petenda est.
2. Quare non probant suam nobis sententiam qui in materia censent conuenire; immo nihilo hoc rectius remur dici, quam cum eorum naturam aiunt in fine ipso consistere.
3. Maneat igitur differentia vtraque perpetua; tametsi earum altera referri ad reliquam non diffiteamur.
4. Recte itaque Philosophus in harum specierum definitionibus assignandis materiam adhibuit; ex qua tanquam ex fonte profluit finium varietas.

XXVII. Prima Philosophia *μὲν αὖτις ἀποδείκνυται* circa ea versatur, quæ Dialectica hinc inde exagitat *αὐτὴ δὲ καὶ κατὰ* versans, & differens in vtramque partem *ἢ ἰσχύει*, quod Metaphysicæ ei tantum parti adstrictæ quæ scientiam paritura est, est negatum.

Est igitur sane non minima harum facultatum communio, quæ tamen *οὐ γὰρ ὁμοίως* ita distinguuntur vt sua vtrique prærogatiua sit.

XXIX. Syllogismus Sophisticus est *ὁ ἐκ τῶν παραχρηστικῶν ἰσχύει, καὶ ἵπται* *[συλλογίζεσθαι]*, ἢ ὁ ἐκ ἰσχυῶν, ὁ παραχρηστικῶν ἰσχύει, παραχρηστικῶν *[συλλογίζεσθαι]* Top.

1. cap. 1.

1. Contentiosi syllogismi species tres ex definitione ipsa eruimus, in sola forma, in sola materia peccantem, & in vtraque.
2. Qui igitur in sola peccantem forma e Sophismatum numero eximunt, habent sententiæ suæ aduersarium Aristotelem, & decipiuntur ipsi.

XXIX. Vitium Sophismatis ab homonymia ducti in quouis termino deprehenditur.

1. Falsum igitur est vni, solique medio alligatum esse.
2. Nihil etiam impedit nonnunquam, vt nullum in forma vitium sit.
3. Non audimus igitur eos, qui Sophisma omne ab hoc loco ductum adeo *ἀπὸ συλλογισμοῦ* esse opinantur, vt neganda semper illius sequela sit.

XXX. Non facile est scientiam simul quærere, & sciendi modum: vt scite ait Philosophus. Metaph. 2. cap. 3.

1. Nihil igitur mirum est, nondum elaboratis, Logicæ beneficio, ra-

THESES ETHICÆ

tionis instrumentis, perreptantem per naturę salebras balbutiisse Philosophiam; ut est Metap. 1. sub vetustiori scholę præceptoribus, qui iidem etiam nihil sibi reliquum facientes, quod comodo vñui esse possit, in vestigatione veritatis sensuum fidem elevarunt.

2. Philosopho igitur ut, par est, gratia sit, qui Artem Logicam primus admirabili plane artificio in justam Methodum redegit, nobisque ea exhibuit Organa, quę nodos, alioqui inenodabiles, explicare queant.
3. Hanc autem qui Aristoteli gloriam invident, logicarum præceptionum fragmenta quędam pro Logica obtrudentes, ne illi de Logica merentur male.

THESES ETHICÆ.

- I. **N**atura humana, cum aliunde habeat existentię suę & vitę principii, suis circūscribi vtilitatibus non potest.

1. Non est igitur principaliter natus homo ut ipsi bene sit.
2. Necesse itaque est summum hominis bonum a fine ultimo diuersum esse, & quidem, si res diuinitus examinetur toto genere.
3. Quin nos summum hominis bonum, cum proprie loquendum est, de finium censu deleamus.

II. *Πάντα τὰ θεία ὁρῶντες, καὶ τὴν ἐκείνου πρὸς ἡμᾶς ἐκείνου καὶ οὐκ ἡμῶν πρὸς αὐτόν. 2. de Anim. cap. 4.*

1. Diuinitatis igitur sensus rebus singulis a natura impressus est.
2. Harum autem quę intelligentes sunt naturę Deum expetunt, immo appetunt, quęrunque pro naturę suę captu ac modulo quandam cum ipso similitudinem, si quidem agant *κατὰ φύσιν*.
3. Quidni igitur Philosopho Deus Opt. Max. finis est rerum omnium extremus, prout secundum Deum aliquo modo nos. *ὡς αὖτε γὰρ πᾶσι καὶ ἡμῖν τέλος. Phys. 2. cap. 2.*

III. *Τὸ τέλος ἀγαθὸν ἐστὶ τὸν αὐτὸν. 7. hys. 2. cap. 2.*

1. Finis ergo in media deriuat bonitatem, sed suam, *διὰ τὸ μετὰ γὰρ μὲν αὐτὸν αἶψα ἀγαθόν, ὁ σαφὲς αὐτὸν ἀγαθόν. ibidem.*
2. Mediorum igitur qua media sunt nulla est bonitas.
3. Ut non temere iactatum sit bonum cum fine recurrere.

IV. Summum bonum nobis exiguo tempore competit, Deo autem *διὰ τὸ ὄν* & optima & suauissima, perpetua est. Met. 12. c. 7.

1. Summum igitur bonum Philosophi iudicio morte aboletur ac deperit, quanquam morte (si ita res ferat) redimendum.

2. Quanto

THESES ETHICÆ.

2. Quanto igitur magis illud, quod diuinitus instituti exspectamus, quippe vnum optimum, pulcherrimum, suauissimum: Vt est in Deliaeo Epigrammate. Ethic. 1. cap. 8.

V. Bona externa felicitatis humanæ instrumenta sunt. Eth. 1. cap. 8. sine quibus nec felicitati suus color est, neque vis vlla quæ ad alios dimanet, tamen si vel illis destituta ipsa sibi, vt sit, satis sit.

1. Felicitatem igitur nec tribuere possunt felicibus, nec adimere.
2. Nec ab illis sunt gradus, quos vocant, perfectionis formæ.
3. Non tam ergo externa quam interna accessio perfectioque habentis facit, vt eundem seipso, vel alium alio feliciorem, beatioremque esse dicamus.

VI. Actionum multiplici repetitione creatur in animo & quasi fabricatur habitus, a quo tanquam a forma imprædita fluunt actiones alia.

1. Dissimiles igitur totæ illis, quæ ante habitum fiebant, bonæ quidem, sed non bene.
2. Non itaque vt ab actionibus fluunt habitus, ita ab habitu vicissim fluunt actiones.
3. Incertæ ac instabiles subinde iteratæ crebritate sua produxerunt habitum, qui productus sit subsequentiū *ἡ δὲ ἀρετὴ*.

VII. Virtus moralis solas actionum *ἡ δὲ ἀρετὴ* obseruat accurate, omnem, vel ad imum, vel ad summum, egressionem prohibens.

1. Virtus moralis mediocritas est, non materię aut objecti, sed circumstantiarum.
2. Intendi igitur affectus, & quidem vehementer salua mediocritate nihil impedit.
3. Recte enim Philosophus. Eth. 4. cap. 3. *ὅτι δὲ ὁ μέγιστος φόβος τῶν μεγάλων ἀνδρῶν, τῶν δὲ οὐ μέγιστος ὁ φόβος τῶν μικρῶν &c.*
4. Nec aliam fuisse remur in ipsis naturæ primordiis hominis virtutem, nec futuram postmodum.

IIIX. Humana mens ad veritatem non aliter affecta est, quam nocturnus oculus ad Solem. Metaph. 2. cap. 1. practicæ autem facultates ita deprauatæ sunt, vt vehementer nos ad malum sollicitent, adeo vt ab illis & cauendum nobis & metuendum recte monuerit Philosophus. Eth. 2. cap. 8.

THESES ETHICÆ

1. Vt igitur naturę in nobis integritatem adquirentur alij, & suspiciant, Philosopho tamen humanę animę pars ima deprauata & corrupta est, summa autem impotens & imbecillis.
2. Tametsi enim funesti lapsus primordia ignorarit, vt quę in tenebris naturę luce inuictis jaceant, eum tamen pro naturę capto multis euentis certo deprehendit.
3. Minus igitur verum est Philosophorum omnium elogijs naturam plane celebrari.

LX *Ποῦ δὲ καὶ αὐτοὶ μᾶλλον τρυφῶμεθ', πῶς ταῦτα μᾶλλον ἰσότητι τῆς φύσεως φαίνοιντο.* Eth. 2. cap. 9.

1. Alij igitur ad alia vitia magis naturę suę inclinatione agitationeque impelluntur.
2. Prodest itaque sibi quemque notissimum esse, vt quo maxime propendeat naturę prauitas habeat exploratum.
3. Vim etiam afferat naturę suę, vt distortam reflectendo, tanquam incuruum bacillum, rectam faciat.
4. Tanto autem sollicitius, quod nulla assuetudine fieri vāquam possit, vt virtutis actiones, & conatus, ingerens subinde sese non retundat, ac remoretur.

X. Verecundari decet eos omnes ea qui faciunt, propter quę pudor solet existere.

1. Verecundari igitur conuenit iuuenibus. Eth. 4. cap. 9.
2. Etiam Senibus qui iuuenes sunt moribus. Eth. 1. cap. 3. ne alioqui peccent *ἀναχρηστέως*.
3. Nec alia Philosophi mens est dicentis, *προσέτι οὐκ ἔστι αἰσχύνη οὐδὲν ἀναχρηστέως*. capite citato lib. 4.

XI. Vbi virtus est, ibi est Prudentia, vt moderatrix, Eth. 2. cap. 6. ita etiam commune omnium vinculum Eth. 6. cap. 13.

1. Virtutes igitur ita sunt connexę, vt earum quzlibet reliquarum scilicet gregibus stipata semper sit comitatissima.
2. Qui virtutem vnā non habere se ingenue confitetur nulla se præditum esse intelligat.

XII. Singularia, circa quę Prudentia occupatur, cognoscuntur iudicanturque sensu illo, quo Mathematicus sua percipit sensilia Eth. 6. cap. 8.

THESES PHYSICÆ.

1. Non igitur sensu vlllo proprio, immo ne cōmuni quidem, siquidem Mathematicus singularia abstrahit a materia sensibili.
2. Phantasia igitur.
3. Non est igitur metuendum, ne si brutis externi sensus & communis expeditiores sint vegetioresque, continuo hominibus prudentiora euadant, tametsi prudentia sensus sit maxime, vt ait ibidem.

THESES PHYSICÆ.

I. **C**Orpus natura constans prout tale est, cuius species omnes pro suo quæque ordine, gradu & loco, seriatim explicantur, de communi nominatissimorum Philosophorum sententia Physicæ subiectum statuimus.

1. Intelligentias igitur qui subiectas volunt Physicæ, Physicæ latifundia plus, quam par est, ampliant.
2. Angelos, qui ad nos commeant remeantque Philosophus, si nouisset, e Physica exegisset.
3. Vellemus etiam ab illis, qui Materiam primam corpus esse autumant, in explanationis locum, qui illi debetur in Physica, digitum intendi.
4. Diluit hoc etiam eorum sententiam, qui τὸ πᾶν, hoc est, corporum omnium naturalium congeriem, & compagem, Physicæ subiectū esse arbitrantur.

II. **M**ateriæ appetitus est affectus habendi formam, ad quam propensione quadam sua inclinat.

1. Appetitus igitur materiæ potentiam non adæquat.
2. Quinimmo appetitus materiæ indifferens ac vniuersalis nullus est, quicquid alij sentiant.
3. Nec diuersus abit Philosophus Phys. 1. cap. 9. dicens τὸ ὅ, ὁ πᾶσι καὶ ἐν ἑαυτοῖς καὶ ἐν ἄλλοις τὸ αὐτὸ καὶ τὸ αὐτὸ οὐκ ἐστὶν.
4. Quare forma accessu suo appetitum explere potest, potentiam non potest.
5. Ac proinde priuatio considerata ὡς adæquata, vt vocant, appetitus materiæ causa esse nequit.
6. Multo minus materiæ iudicium ad formarum electionem, ne omnes ad humanæ vel cœlestis formæ appetentiam excitentur.

III. **Οὐκ ἐπὶ πάντων τὸ ταυτὸ ἐστὶ τῆς σαρκὸς οὐκ ἐστὶ τῆς σαρκὸς ἐκ αὐτῆς τῆς οὐλῆς.** 3. de Anima, cap. 4.

THESES PHYSICÆ.

1. Materia essentiam non ingreditur.
2. Differunt igitur materia, quidditas, & id cuius est quidditas.
3. Ut non idem sit definitio rei & quidditas nisi in natura vniuersali.
4. In substantijs tamen ^{dicuntur} quarum scilicet materia nulla est, differentia hæc nulla est.

5. Quare nec alia semper totius, alia partis forma est.

IV. Materia est primum subiectum, ex quo aliquid fit, cum insit, & si quid interit in illud ipsum resoluitur.

1. Hinc congruenter principijs a se positis, ut assolet, recte concludit Philosophus materiam eternitatem, ingenerabilitatem quippe & incorruptibilitatem, eamque constituit subiectum, commune eorum omnium quæ fiunt quouis modo.
2. Omnino itaque manifesti sophismatis illum insimulant, quicumque alium productionis modum in ejus doctrinam inuehant, quam qui fit per motum & transmutationem naturalem in subiecta aliqua materia.
3. Illa igitur noua rerum creatio hic vere noua est: immo mutationes illæ (sic enim loquendum est) quibus ex nihilo aliquid fit, aut in nihilum redigitur, in scholis Peripateticis ne de nomine quidem notæ sunt, tametsi sub nube vidisse Philosophum ex varijs locis facile sit conjecturam capere.

V. Causæ omnes sunt principia. Metaph. 5. cap. 1.

1. Instrumentum ergo, vti principium non est, cum non moueat nisi moueatur, nec causa est.
  2. Ut frustra ad causarum numerum a Platone & Galeno additum sit.
- VI. Finis Veteribus plerisque agentis causæ conditio fuit, a qua tanquam a bono præcognito & velut prægustato ad agendum sollicitatur.

1. Finem igitur non ignorarunt Veteres, sed causam finalem, quo vno nomine taxantur in doctrina causarum.
2. Ac proinde qui illis iniquiorem volunt esse Philosophum, Philosopho iniquiores sunt ipsi.

VII. Causa omnis ex præuia deliberatione & consilio agens, si quando cum effecto, intento per se, præter intentionem effectum alium producat: ut thesauri inuentionem fossor dum vineam pastinat, Philosopho Fortuna est.

1. Fortunæ igitur nomine nihil eorum intelligimus quæ accidunt cau-

THESES PHYSICÆ.

se per se, quæ omnia a Fortune ratione absunt quam longissime,
sed illam ipsam causam per se quæcunque ea deum sit.

2. Quæ quidem in ijs, quæ intellectu deficiuntur querenda non est,
mouente Philosopho. Phys. 2. cap. 5. *τις τὸ αὐτὸ ὁ δὲ αὐτὸς ἐν τοῦτο, tametsi*
ex defectu intellectus oriatur, vt pulchre idem, 2. mag. moral.
ὁ αὐτὸς τὸς ἐν λογισμῶν δὲ ἀναγκῆς τὸς.

3. Quod si ita est, hominem, cuius intellectus imprudentia laborat,
& futurorum euentuum per naturam p: scius non est, dicamus in-
trepide Fortunam esse.

4. Age vero, experiamur etiam, an Deus Opt. Max. vt quidem
Philosopho placet, hoc censi possit nomine, qui. Metaph. 12.
cap. 9. se vnum cognoscit proprie, ne alioqui dum extra se effert
de summæ perfectionis gradu summo dimoueatur aut vilescat, cæ-
tera autem tantum eminenter, & non nisi in seipso.

5. Quæ igitur nobis fortuita sunt, eadem etiam sunt Deo ipsi secun-
dum Philosophum, vt orthodoxa illa distinctio causæ primæ a
secunda in hoc argumento non habeat locum.

IX. Corpora naturalia motu suo petunt convenientes sibi
locos ad quietem, quietis scilicet appetentiora quam motus
vt qui situm affectumq; mobilis non naturalem semper arguat.

1. Nihil igitur impedit, quin corporum naturalium quies dignior sit,
& naturæ ipsi congruentior conjunctiorque quam motus vllus
esse possit.
2. Ideo quod est apud Philosophum Phys. 8. non tam quietem, quā
motum naturalem esse, de affectionibus istis vt ad nostrum co-
gnoscendi modum relatis dictum intelligimus, facilius enim per
motum, qui totius fere naturalis comprehensionis fundamentum
est, quam per quietem, naturalia nobis innotescunt.
3. Nihilo igitur magis quies motus priuatio est quam motus quietis,
quiescit enim quod quiescit, quia quiescit, non autem, quia non
mouetur.

IX. Primus Motor est *ἀρχὴ τῶν ὄντων, ἢ ὡς ἀπὸ τοῦ ὅ ἐκείνου ἐν ὅλοις.* Metaph.
12. cap. 7.

1. Primus ergo motor Deus est Aristoteli, non autem Intelligentia
vlla quæ ipsi subest.
2. Idem ergo eidem erit mundi anima.

X. Cælum corpus sensibile est, sua præditum quantitate, fi-
gura

THESE'S PHYSICÆ.

gura, raritate denique & densitate, quæ per materiam definiuntur. Phys 4. cap. 9. Idem si perpurgandum est, ut est, peregrinas ab Elementis impressiones recipiet.

1. Cœli igitur, ut aliorum corporum naturalium, materia sua est.
2. Ea autem a materia corporum sublunarium specie non distinguitur, præsertim cum primis qualitatibus obnoxia sit.
3. Prima igitur materia in omnibus eadem est & communis.

XI. Cœlum, cum ens primum esse non possit, dependeat necesse est a primo, eoque agente libero & principio voluntario a cuius nutu deponi potest ab ea essentia, in qua est constitutum, quippe a subiecto quidem fortasse & termino, non tamen a causa, ex se absolutum.

1. Cœlum igitur principium habet saltem extrinsecum illius, ut sic loquamur, motus quo non esse potest, & in nihilum redigi: ab alio enim est, & per aliud.
2. Recte enim ille (a) quisquis negavit ex toto immortale esse, aut prorsum indissolubile, tametsi nec dissoluendum vnquam, nec mortis fatum subiturum. (a) Plato in Timæo.
3. Non si igitur *ἀθάνατος ὁ ἀθάνατος* continuo æternum erit.
4. Nec aliter nos de humana anima, aut intelligentijs, si placet, ipsis (quod minus fortasse vulgo est vendibile) statuimus, qui tametsi securæ sint de corruptione quæ est a materia, quippe *ἐκ τῆς*, sineque jussu & beneficio conditoris sui æternum duraturæ, natura tamen sua quotquot sunt mortales sunt, qua de re vix sine flagitio ambigitur.

XI. Astra non apparent, ut luna, dimidiata, nec figuram mutant suam.

1. Lucent igitur de suo, nec illis Sol, ut Lunæ lumen fænerat.
2. Interdiu etiam, per medium defertur species non extincta sibi, sed quæ a valentiore superata non sentitur.

XIII Agenti omni & patienti communis aliqua materia est.

1. de Ortu. cap. 7. vel *ἀλλὰ τὸ κοινὸν ἀπὸ τοῦ* 3 de Anima cap. 4.

1. Minuenda ergo eorum sententia est, qui ad passionem, quam vocant, perfectiuiam convenientiæ rationem aliquam necessariam non esse autumant.
2. Non tamen omnis agentium aut patientium communio, & convenientia

THESES PHYSCÆ.

nientia, in materia est.

3. Nec materia sola passivæ potentia principium est.

XIV. Quattuor sunt elementa corporum. 2. de Ortu. cap. 3.

1. Est igitur omnino ignis, quem vocamus, elementaris, quod tum nostratis huius motus tum ignitorum meteororum apparentiæ, facile arguunt, tametsi proprio deficitur nomine. Meteor. 1. cap. 4.

2. Quinta essentia quam vocant Chymici, & Cinifiones Alchimistæ nulla est.

XV. Primæ qualitates elementa mixtorum formas subitura afficiunt, eadem etiam, cum ad mixtorum generationem coeunt, tanquam formam apparitores, pugnaque mutua & conflictu elementa alterant, tandem autem procedente forma, quæ vulgo passivæ appellantur victæ, actiuis cedunt, seque subiiciunt.

Hæc igitur *innotuerunt*, quæ sparsim apud Philosophum leguntur, tumur omnia.

1. Calidum, frigidum, humidum, siccum, mixtorum materia sunt. 2. de Partibus Animal. cap. 1.

2. Eadem omnia elementorum qualitates sunt, sed omnes passivæ.

3. Omnes etiam activæ.

4. Denique activæ quædam, quædam passivæ.

XVI. Quæ naturam habent recipiendi externum calorem, ut actu calida sint, gradus adhuc habent quosdam, sine quibus forma nequit consistere.

1. Erunt illi formarum instrumenta, quorum efficacia receptum illum aduentitium calorem excutient, ac pristinam frigiditatem repetent.

2. Ineptum igitur est, quod ab humiditate calorem extinguī dicitur.

XVII. Finitum omne suis terminis continetur.

1. Et humidum igitur.

2. Statuitur tamen alienis quippe *innotuerunt* 2. de Ortu. cap. 2.

XIX. Summa putrefactionis ab humido est putrefit tamen nihil quod non fiat calidius.

1. Sicca ergo in aqua quidem, ab igne tamen nunquam, putrefiunt.

2. Nec vero ignis ipse putrefit cum primario calore caleat.

THESES PHYSICÆ.

Putrescunt tamen ad quæ humoris fieri potest accessio, id est, reliqua omnia elementa.

XIX. *ὅτι πῶς ἂν εἴη ἡ ψυχὴ ἀθάνατος καὶ οὐκ ἐκ φύσεως ἀθάνατος* 2. de Ort. c. vlt.

1. Naturæ captum transcendit plane & exsuperat, quæ inter primæ Ecclesiæ præcepta continetur corporum resuscitatio.

2. Errant igitur qui illam ex Philosophicis principiis, & quidem Peripateticis revincere conantur, dissentiente Philosopho. 1. de Anima. cap. 3.

XX. Sensitiva facultas patitur ad dolorem usque, vti experimur tum maxime cum obiectum *ὅτι ὅταν αἰσθῆται* sensum verberat: videmus etiam per radios Solis vitreas ac depictas fenestras transeuntes in subiectam Terram, aut qui ex aduerso est parietem qualescunque fuerint colores deferri, idem accidere delatis ad oculum credere par est, immo vero cum in pratis pinguntur facies viriditate, experimento condiscitur.

1. Qui igitur existimant visum effici per luminis aut radiorum emissionem ab oculis, perinde ac a lucerna ad experientiam excitandi sunt, quando si ita foret deberemus etiam in tenebris vti oculis, promicantibus inde radijs ad diluendas tenebras idoneis: extingui enim offensantibus tenebris vanum est, vt recte docet Philosophus in libro de sensu & sensili.

2. Certum itaque est Philosophum sequi valere iussis Medicis & (si ita censuit quod non putamus) Platone de visionis modo, qui est per speciei actionem in sensum illi qui est sculpturæ in ceram non dissimilem,

3. Quod si ita est non rem videri constat sed rei speciem.

XXI. Potentia organica tum demum læditur, cum impressio obiecti fit *ὅτι ὅταν αἰσθῆται* quam vt illam ratio, id est instrumenti sensationis temperies ferre possit.

1. Ab exili igitur obiecto *ὅτι ὅταν αἰσθῆται* lædi non potest speciei receptione, tamen si iudicando laboret.

2. Quin nec phantasmata ipsa tamen si vehementissimis motibus animum concutiant phantasiæ facultatem lædunt & labefaciunt.

3. Quare phantasiam quæ ac intellectum hoc metu liberamus, tamen si illa ab obiecto continenter operante lædi possit, hic autem non possit.

XXII.

THESES PHYSICÆ.

XXII. *ὁ δὲ φαντασία καὶ αἰσθητικὴ δύναμις ἡ δὲ φαντασία καὶ αἰσθητικὴ δύναμις ἡ δὲ φαντασία καὶ αἰσθητικὴ δύναμις* 3. de Anima c. 7. Nam & *αἰσθητικὴ δύναμις* cap. 5.

1. In motu phantasia est etiam tum, cum circa objecta presentis operam suam occupat intellectus.
2. Phantasie igitur memoria non est ad omnes usus necessaria.
3. Nec vero intellectus qui dicitur in habitu phantasie ministerium fastidit, sed ut laboris sociam & consortem ad omnia adhibet.
4. Nihil igitur mirum est, si intelligendi vis & facultas, quæ minime omnium organica est, intelligendo fatigetur, & fathiscat.

XXIII. *ἡ δὲ φαντασία καὶ αἰσθητικὴ δύναμις ἡ δὲ φαντασία καὶ αἰσθητικὴ δύναμις ἡ δὲ φαντασία καὶ αἰσθητικὴ δύναμις* 3. de Ani. c. 4.

1. Nempe igitur intellectus, quem possibilem s. u. passibilem appellamus, ex se est *αἰσθητικὴ δύναμις*, in q̄ p̄sentis ὅς τινος αἰσθητικὴ δύναμις ibidē.
2. Usque tamen adeo proficit, ut possit tandem *αἰσθητικὴ δύναμις* ut *αἰσθητικὴ δύναμις* Cap. 8.

VNDE EFFICITVR,

1. Ab intellectu non tantum vniuersalia cognosci sed singulãia etiam ratione propria, non autem tantum sensuum instrumento.
2. Ipsum etiam intellectum fieri intellectum per intellectus cognitionem, tum demum, cum quod maximum est animum ipsum animo videmus.
3. Quoties autem coelestium globorum animas ambitu suo comprehendit ampliari fierique seipso maiorem, ut sit *ἡ δὲ φαντασία καὶ αἰσθητικὴ δύναμις* que dammodo æqualis.
4. Promouere denique sese usque quoad Deum Opt. Max. contemplando summam adipiscatur perfectionem suaque se oblectare, ut sic loquamur *αἰσθητικὴ δύναμις*, unde summa est in cognoscendo voluptas, siquidem ex cognitione unio est, atque adeo etiam felicitas.

XXIV. Animæ humanæ pars illa & differentia quam agentē intellectum appellamus, æqualiter nec in omnibus recipitur nec elucet, ad nutū tamen passibilis intellectus paratissima est.

1. Necessē est igitur sit aliquid secundarum causarum cum prima a materia impediri nec debeat nec omnino possit.
2. Falso itaque quidam Deum esse rentur, & sarcina hæc ex Aristotelis humeris deponenda est.
3. Erit ergo pars, vis, potestas animæ, quæ objecta phantasmata in claro lumine constituit ac collustrat, eaque ablatis *αἰσθητικὴ δύναμις* ita denudat, ut a possibili intellectu percipiantur ea, quæ ab *αἰσθητικὴ δύναμις* percipi nequeunt.

THESES ASTRONOMICÆ.

1. *Antiqua igitur supra naturam cunctus Philosophus suprema hæc aculeate superius aliquid subodoratus est. Eudem. 7. dicitur vbi magis.*

THESES ASTRONOMICÆ.

I. Astrologia est, ut loquitur Philosophus Metaph. 12. cap.

*Quia quædam similitudo philosophi tunc modum naturæ in se habet, eaque ut est ibidem
magis dicitur aliter, id est, vbi magis, vbi dicitur.*

1. Est igitur Astrologia prosum mathematica scientia, nec Physica, nec mixta.

2. Substantiam etiam sibi pro subiecto vendicat jure quodam suo, ut ibidem monet Philosophus.

3. A subiecto igitur subalternantis, quam vocant, scientiæ non tantum differt qualitate sensibili.

II. Stellarum vis in Luna animaduersa primum, ut quæ sæpius vno eodemque anno Signiferum ambiat & perlustret, & translata ab ea ad reliquos Planetas in elementis eorumque mixtione perspicitur, quando certis sese irradiationibus intuentur inuicem.

1. Sunt igitur Configurationum & aspectuum alij meliores, deteriores alij pro luminis commixtione diuersa.

2. Temperamentorum etiam discrimina & inclinationes naturales euariant licet, ut profit unicuique temperamentum nouisse suum cum ad valetudinē tuendam melius, tum etiam ad vitæ genus rectius suscipiendum.

3. Voluntas tamen maneat interim libera, nec rapiatur necessario ab illis propensionibus, quas natura indidit.

Quæque prouident Astronomi cognitionis anticipatione humanæ subiecta voluntati incerta sunt, & quidem sæpiusculè leuitatem, & temeritatem suam innumeris mendacijs patefecerunt.

III. Cum de astrorum distantia agitur, &c. fides habenda est Astronomis inquit Philosophus 2. de Cælo. cap. 10. Metaph. 12. cap. 8. & passim.

1. Quis credat nonum Orbem Astrologis ea qua floruit tempestate inuisum ab Aristotele designari Metaph. 1. cap. 5.

2. Non est cur quisquam Aristotelis autoritate fretus Eccentricos Orbes & Epicyclos vellicet.

3. Philosophus istos nihilo oppugnat magis, quam si tandem inueniendos

THESES

mandorptz fufflet.

IV. Via Lactea pars densior, & magis jugi motu circumacta, quæ in halituum fusi sunt copiam in summa aeris Regione suppositam sibi sui imaginem ingerunt.

1. Sit igitur ætherea pars cœli ærea.
2. Adeoque Philosophus Meteor. 1. cap. 8. suo fufflet addito, cum hanc copiose explicans, illam non nisi per cœli motum.
3. Constat vel hinc liquido stellis quiescentibus Orbem circumferantem se.
4. Ut non sit temere a vita doctissimorum Astrologorum sententia deferenda, quicquid Neoterici nonnulli eorumque sectatores sentiant.

V. Ascensiones Signorum & Descensiones Astropomice definit Equator simul & Horizon in Sphæra recta & obliqua.

1. Ascensio & Descensio alia recta est, alia obliqua, nulla parallela.
2. In Sphæra utraque Ascensio cujuscunque Signi Descensioni Signi oppositi æqualis est.
3. Inæqualitas omnis, & Anomalia Ascensionis Signorum vel Arcuum mutuo diuersarum partium responso .q. tollitur, quippe cum partis vnius defectum altera excessu suo compenset & relarciat.

Quatuor Zodiaci Quadrantes
a Punctis Cardinalibus Sol-
stitionum & Equinoctio-
rum inchoati

4. In Sphæra
recta

Æquales sunt A-
scensionibus suis.

Quilibet duo Arcus Zodiaci
quales a quouis Puncto
Cardinalium distantes
sunt, ac proinde etiam
& partes Eclipticę

5. In Sphæra obliqua Signa vel Arcus Equinoctiorum Punctis distantes æqualiter & quales habent Ascensiones.
6. Signi cujuscunque Ascensio Descensioni æqualis est.
7. Differentia ascensionalis addita vel ablata ascensionibus rectis facit ascensiones obliquas.

VI. Horizon rectus dierum naturalium Circulos utpote æquatōs omnes & parallelos, in Centro secat, obliquus non
item.

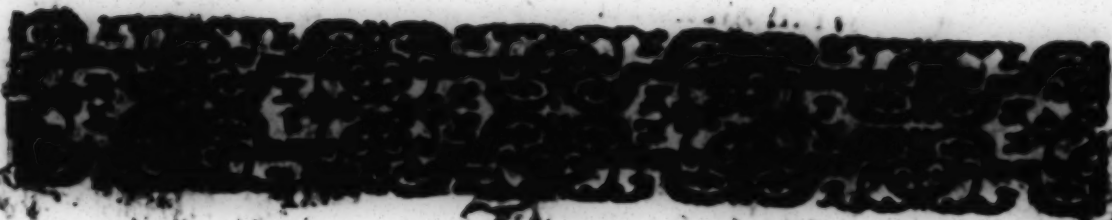
THESE ASTRONOMICAE

1. In Sphaera recta dies noctibusque aequales sunt.
2. In obliqua & declivi Aequinoctia rara sunt.
3. In ecliptica in locis eclipticis aequales sunt.
4. In ecliptica in locis ab ecliptica Punctis aequales sunt.
5. In ecliptica in locis ab ecliptica Punctis aequales sunt.

VII. A corpore sphaerico eductis lineis radiorum sensu judicatur effundi extra ambiguum.

1. Corpus igitur sphaericum recipere & voluminem ita ducere in se ut speciem illam recipere possit.
2. Porro igitur Luna sphaerica est & voluminem illam recipere, quoniam est ambiguum corporis, scriptum est in eadem, ut loquatur, & tunc est Terra minor sit.

FINIS.

Handwritten notes and signatures at the bottom right of the page, including the word 'Venerabili' and various initials and dates.